

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 15/00524-1
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Mårten Faret
Deres referanse: 15/453
Dato: 26.03.2015

Høringsvar – Utredning av behovet for et utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder

1. Innledning

Det vises til høringsbrev av 13. februar 2015 med frist for å avgi høringsvar til den 27. mars 2015.

Departementet har bedt høringsinstansene om å komme med synspunkter på forslagene i rapporten, herunder høringsinstansenes syn på behovet for og konsekvensene av et eventuelt forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold. I tillegg er det bedt om innspill på følgende punkter:

- Om det er behov for å gjøre særskilte unntak fra et eventuelt forbud mot diskriminering på grunn av alder utenfor arbeidsforhold i tillegg til det generelle unntaket for saklig forskjellsbehandling, for eksempel for aldersgrenser fastsatt i lov og/eller forskrift, eller for bestemte sektorer, for eksempel forsikringssektoren.
- Om det fortsatt bør gjelde et forbud mot aldersdiskriminering i arbeidsmiljøloven.
- De mulige økonomiske og administrative konsekvensene av et eventuelt forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold.

I det følgende inngis høringsuttalelsen fra KS om forslag til å innføre forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidslivet.

2. Utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder

2.1. KS' syn på høringsprosessen

Først og fremst vil KS redegjøre for enkelte forhold som knytter seg til selve høringsprosessen. KS har i utgangspunktet ikke noe i mot at departementet overlater til eksterne advokater å gjennomføre en utredning av behovet for å innføre en ny diskrimineringslovgivning. KS har imidlertid, i denne høringsrunden, ingen konkrete holdepunkter for å vite hva departementet selv mener i relasjon til behovet for nye diskrimineringsregler, eller hvilken form og hvilket innhold departementet mener at et eventuelt lovforslag om utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder skal/bør ha. Dette anser KS som en vesentlig svakhet ved denne høringen.

På generelt grunnlag mener KS at et forslag om innføring av et utvidet diskrimineringsvern på grunn av alder vil omfatte de aller fleste deler av samfunnet, sammenlignet med det begrensede vernet som forbud mot diskriminering på grunnlag av alder innenfor arbeidslivet omfatter per i dag. Innføringen av en slik utvidet lovgivning vil dermed få et meget omfattende nedslagsfelt. Det er vanskelig å forutsi hvilke konsekvenser et generelt forbud mot aldersdiskriminering vil kunne få, men det er grunn til å tro at et slikt forbud vil kunne medføre et betydelig behov for å teste aldersgrenser som er fastsatt i lovgivning, forskrifter, rundskriv, retningslinjer, vedtak, private reguleringer og retningslinjer, avtaler mv. utenfor arbeidslivet. Det vil med andre ord antakelig kunne medføre en betydelig merbelastning på forvaltnings- og domstolssystemet.

KS mener de ovennevnte forholdene gir grunnlag for at det må påvises et konkret og substansielt behov for innføring av forbud mot aldersdiskriminering på generelt grunnlag, utenfor arbeidsforhold. Departementet har ikke selv gitt uttrykk for hva man mener behovet konkret går ut på, eller gitt noen vurdering av hvilke konsekvenser innføringen av ny lovgivning vil kunne medføre. Det er heller ikke fra departementets side gitt uttrykk for om et forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold er et beskyttelsesverdig behov. Dette er forhold som KS mener det bør gjøres grundige vurderinger og analyser av, som departementet bør ta tydelige standpunkter til, før man gjennomfører en høringsprosess, som grunnlag for å foreslå innføring av et generelt aldersdiskrimineringsforbud utenfor arbeidslivet.

2.2. Synspunkter på forslagene i rapporten «Utredning av behovet for et utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder»

Slik KS vurderer innholdet i utredningen vil nedslagsfeltet for en ny lovregulering med forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold favne vidt. Det er særlig områdene innenfor helse-, omsorgs- og utdanningssektoren – antakelig også barnevernsektoren – som faller innenfor interessefeltene til KS, og KS sine medlemmer.

Lovforslaget som de eksterne advokatene finner grunnlag for å anbefale – som er en kombinasjon av modell nr. 4 og 5 i utredningens kapittel 9 – er en egen bestemmelse om forbud mot direkte og indirekte diskriminering hvor alder er diskrimineringsgrunnlaget, og at dette skal gjelde på alle områder av samfunnet. Det skal dermed være en generell hovedregel om forbud mot aldersdiskriminering/forskjellsbehandling på grunnlag av alder, men at det skal gjelde en generell unntaksregel for saklig forskjellsbehandling. Dette innebærer at forskjellsbehandling på grunnlag av alder vil være lovlig så lenge den har et saklig formål, er nødvendig, egnet og hensiktsmessig («proporsjonalitetstesten»).

KS mener at denne modellen er det beste alternativet, dersom dette diskrimineringsgrunnlaget først skal innføres. Forslaget harmonerer med den øvrige lovgivningsteknikken, som er benyttet for gjeldende diskrimineringslover i Norge i dag.

KS mener – i likhet med det som påpekes av ekspertutvalget – at en slik utforming antakeligvis vil føre til at de aldersgrenser som per i dag har sin forankring i lov, forskrift eller rundskriv mv. som har en konkret begrunnelse og som bygger på saklige og gjennomtenkte hensyn vil stå seg ved domstolsprøving, vurdert etter den generelle unntaksregelen.

KS mener allikevel at et nytt og utvidet diskrimineringsgrunnlag vil kunne føre til en betydelig merbelastning av forvaltnings- og domstolssystemet, jf. det som er påpekt i pkt. 2.1 ovenfor. Det kan i denne sammenheng vises til konsekvensene aldersdiskrimineringsforbudet som i sin tid ble innført i arbeidsmiljøloven har medført, en betydelig økning i antall klagesaker og rettsaker.

KS vil imidlertid påpeke at utredningen til stor del mangler konkrete vurderinger av hvilke eventuelle konsekvenser innføringen av lovreguleringen vil medføre, og KS mener at dette bør gjøres på en grundig

måte, jf. våre uttalelser i pkt. 2.1 siste avsnitt ovenfor. Resultatene fra disse vurderingene må, etter KS' mening sammenholdes med en grundig vurdering av behovet for innføring av diskrimineringsgrunnlaget, herunder om aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold er et beskyttelsesverdig behov.

2.3. Behov for å gjøre særskilte unntak fra et eventuelt forbud mot diskriminering på grunn av alder utenfor arbeidsforhold i tillegg til det generelle unntaket for saklig forskjellsbehandling?

KS mener at det er for tidlig å konkludere om det er behov for særskilte unntak. Dette beror på det som er anført fra KS sin side når det gjelder manglende tydelige standpunkter fra departementet om behovet for reguleringen, hvilken form og hvilket innhold departementet mener at et eventuelt lovforslag om utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder skal/bør ha, samt manglende vurdering og analyse av konsekvensene en eventuell innføring kan medføre. Se pkt. 2.1 ovenfor.

2.4. Om det fortsatt bør gjelde et forbud mot aldersdiskriminering i arbeidsmiljøloven

Det er KS' oppfatning at man ikke kan konkludere med om det fortsatt bør gjelde et forbud mot aldersdiskriminering i arbeidsmiljøloven. Det er noe usikkert hva departementet mener med dette.

På den ene siden oppfattes det som et spørsmål om KS mener det er hensiktsmessig at forbudet mot aldersdiskriminering i arbeidsforhold, fortsatt skal ha sin plassering i arbeidsmiljøloven. På den annen side kan spørsmålet oppfattes som at det er ønskelig med innspill på om det er grunnlag for å løfte reglene om aldersdiskriminering i arbeidsforhold ut av arbeidsmiljøloven, og plassere reglene i sammenheng med et eventuelt forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold, utenfor arbeidsmiljøloven.

KS opplever at dette spørsmålet kommer litt på siden av den problemstillingen de eksterne advokatene har tatt utgangspunkt i, og gjennomført en redegjørelse av. Det er KS' oppfatning at spørsmålet om plasseringen av aldersdiskrimineringsforbudet er et særskilt spørsmål som det må redegjøres ytterligere for. På bakgrunn av den informasjonen KS har per i dag er det vanskelig å ta stilling til at det ikke er et behov for en regulering av et aldersdiskrimineringsforbud i arbeidsmiljøloven.

2.5. De mulige økonomiske og administrative konsekvensene av et eventuelt forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold

Som tidligere påpekt er det KS' oppfatning at dette er et element i vurderingen som det fortsatt gjenstår mye arbeid med å gjennomgå grundig. Det må gjøres ytterligere vurderinger og analyser av hvilke konsekvenser et generelt forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidsforhold kan tenkes å medføre, før man kan vurdere å innføre et utvidet diskrimineringsvern. Her vil departementets egne vurderinger og standpunkter ha stor betydning. Utover dette er det vanskelig for KS å uttale seg om konsekvensene utover det som er påpekt ovenfor i pkt. 2.1 og 2.2 knyttet til våre antakelser om en betydelig økning i antall klagesaker og rettsaker.

Helge Eide
Områdedirektør

Tor Allstrin
Avdelingsdirektør

